

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.16.1.2024

Pan
Filip Drofiak
Prezes Zarządu MM Kwidzyn Sp. z o.o.
MM Kwidzyn Sp. z o.o.
ul. Lotnicza 1
82-500 Kwidzyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/014 – Programy wsparcia dla przedsiębiorstw energochłonnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	MM Kwidzyn Sp. z o.o. (od 12 października 2021 r.) ¹ , ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn (dalej: „Spółka”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Filip Drofiak, Prezes Zarządu Spółki, od 2 września 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję Prezesa Zarządu poprzednio pełnili: – Tomasz Brodecki od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2023 r., – Thomas Knapp od 1 września 2023 r. do 1 września 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie, wykorzystanie, rozliczanie pomocy publicznej otrzymanej na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych ² oraz w ramach innych programów wsparcia i jej wpływ na kształtowanie się wyników finansowych i wskaźników ekonomicznych Spółki.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024 (I połowa), z uwzględnieniem dowodów sprzed i po tym okresie, o ile miały wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Ewa Gross, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/121/2024 z 11 lipca 2024 r. (akta kontroli str. 1-4, 25-62)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wnioskowanie, wykorzystanie, rozliczanie pomocy publicznej otrzymanej przez Spółkę na podstawie ustawy o systemie rekompensat oraz w trybie ustawy z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach w latach 2022-2024 ⁵ .
Uzasadnienie oceny ogólnej	Spółka spełniała kryteria uprawniające ją do uzyskania pomocy publicznej i będąc beneficjentem programów wsparcia, wykorzystywała środki publiczne zgodnie z decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki ⁶ oraz z postanowieniami umowy zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ⁷ . Porównanie osiągniętych i symulowanych (bez uwzględnienia udzielonej pomocy) wybranych wskaźników finansowych wskazuje, że otrzymana pomoc publiczna przyczyniła się do poprawy ich wartości.

¹ Data wpisu zmiany nazwy do KRS (GD.VII NS-Rej. KRS/17834/21/884). Wcześniej, tj. do 11 października 2021 r., Spółka pod nazwą: International Paper Kwidzyn Sp. z o.o.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1215 (dalej: „ustawa o systemie rekompensat”).

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. poz. 2088 (dalej: „ustawa o zasadach realizacji programów wsparcia”).

⁶ Dalej „Prezes URE”.

⁷ Dalej „NFOŚiGW”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie Spółka złożyła łącznie pięć wniosków o pomoc publiczną z tytułu przenoszenia kosztów zakupu uprawnień do emisji w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych⁸ na ceny energii elektrycznej zużywanej do wytwarzania produktów w sektorach lub podsektorach energochłonnych oraz jeden wniosek o pomoc publiczną w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w latach 2022-2024 na łączną kwotę 374 575,6 tys. zł, w tym:

- pięć wniosków w łącznej kwocie 349 967,1 tys. zł do Prezesa URE (dalej: „URE”) na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o systemie rekompensat (po jednym w latach 2020-2024⁹), na podstawie czterech decyzji URE¹⁰ przyznających rekompensaty Spółka otrzymała łącznie 193 620,0 tys. zł¹¹;
- jeden wniosek¹² w kwocie 24 608,5 tys. zł do NFOŚiGW na podstawie art. 2 ustawy o zasadach realizacji programów wsparcia (w 2023 r.), który został pozytywnie rozpatrzony na kwotę 18 734,4 tys. zł (pomniejszenie o kwotę 5874,1 tys. zł spowodowane było przekroczeniem limitu łącznej kwoty pomocy (4000,0 tys. EUR) przysługującej beneficjentom z jednej grupy kapitałowej.

(akta kontroli str. 5-19, 73-74, 108-122, 371-373, 472, 507-540)

Ponadto w zakresie innych form pomocy publicznej związanych z energią elektryczną Spółka w badanych latach otrzymała wsparcie¹³ w łącznej wysokości 41 173,5 tys. zł, w związku z :

- art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹⁴: 38 880,2 tys. zł (1436,3 tys. zł w 2019 r., 2888,1 tys. zł w 2020 r., 4014,1 tys. zł w 2021 r., 11 912,7 tys. zł w 2022 r., 18 629,0 tys. zł w 2023 r.);
- art. 96 ust. 2 ww. ustawy – 365,5 tys. zł (w 2023 r.);
- art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji¹⁵: łącznie: 1927,8 tys. zł (129,0 tys. zł w 2020 r., 150,1 tys. zł w 2021 r., 1648,7 tys. zł w 2023 r.).

(akta kontroli str. 72-75)

1. W ramach wniosków składanych na podstawie ustawy o systemie rekompensat szczegółowym badaniem objęto wnioski o przyznanie rekompensaty z 24 marca 2023 r. (wpływ do URE 28 marca 2023 r.)¹⁶ i wniosek o zwiększenie rekompensaty z 13 lipca 2023 r., złożone do Prezesa URE, na podstawie których Spółka otrzymała łączną pomoc o wartości: 110 983,9 tys. zł (decyzja Prezesa URE nr RS-2022/592/4/2023 z 31 października 2023 r.), w tym:

- 92 313,9 tys. zł stanowiącą kwotę rekompensat obliczoną zgodnie z art. 7 ust. 1- 3 ustawy o systemie rekompensat,

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1505.

⁹ Złożone odpowiednio: 30 marca 2020 r., 30 marca 2021 r., 25 kwietnia 2022 r., 28 marca 2023 r. i 25 marca 2024 r.

¹⁰ Nr RS-2019/592/1/2020 z 30 lipca 2020 r., nr RS-2020/592/2/2021 z 30 września 2021 r., nr RS-2021/592/3/2022 z 26 października 2022 r. i nr RS-2022/592/4/2023 z 31 października 2023 r.

¹¹ Wniosek z dnia 25 marca 2024 r. o przyznanie rekompensaty za 2023 r. na kwotę 153 479,8 tys. zł pozostawał w trakcie rozpatrywania (według stanu na 26 sierpnia 2024 r.).

¹² Nr 0215/REK/2023 złożony 22 lutego 2023 r. w ramach programu Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.

¹³ W postaci obniżenia wysokości opłaty.

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1361 ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 639.

¹⁶ nr RS-2022/592/4/2023 z 31 października 2023 r. (dalej: „wniosek o rekompensatę”).

- 18 670,0 tys. zł z tytułu zwiększenia, o którym mowa w art. 7a ust. 1 ww. ustawy.

Spółka wniosła o przyznanie rekompensaty dla dwóch instalacji:

- instalacja papierni (cztery produkty: papier niepowleczoney w arkuszach i zwojach, pozostały papier niepowleczoney i tektura powleczone, PKD 17.12.);
- instalacja mas włóknistych (dwa produkty: masa celulozowa drzewna sodowa lub siarczanowa, inna niż do przeróbki chemicznej i masa włóknista drzewna mechaniczna, masa włóknista z pozostałych surowców celulozowych, innych niż drewno, PKD 17.11.).

(akta kontroli str. 374-446)

Wnioskodawca nie był zobowiązany do dokonania wyliczeń kwoty rekompensaty. We wniosku Spółka wskazała odrębnie dla każdego produktu: wskaźnik efektywności zużycia energii, wielkość produkcji produktu i zużycie energii elektrycznej do wytworzenia produktów objętych wnioskiem. Spółka przedstawiła ww. wyliczenia – dla czterech produktów¹⁷ na podstawie wzoru określonego w art. 7 ust. 1 ustawy o systemie rekompensat, stosowanego w przypadku, kiedy do produktu wytwarzanego w instalacji ma zastosowanie jeden ze wskaźników efektywności zużycia energii emisyjności określony w załączniku nr 2 do ustawy o systemie rekompensat, dla którego wartość wyrażona jest w megawatogodzinach na megagramy (MWh/Mg) produktu, a dla dwóch¹⁸ na podstawie art. 7 ust. 3 ww. ustawy, stosowanego w przypadku, kiedy do produktu wytwarzanego w instalacji nie ma zastosowania żaden ze wskaźników efektywności zużycia energii elektrycznej w odniesieniu do produktów z sektorów lub podsektorów energochłonnych określonych w załączniku nr 2 do ww. ustawy oraz żaden ze wskaźników emisyjności określony w załączniku nr 1 pkt 2 do rozporządzenia Komisji (UE) 2019/331 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na podstawie art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁹.

Dane wykorzystane do obliczeń kwoty rekompensaty wynikały z załączonej do wniosku dokumentacji i/lub danych z systemu SAP oraz obliczeń własnych Spółki²⁰.

Z wyjaśnień Członków Zarządu²¹ wynikało, że na etapie składania wniosków do URE Spółka wiedziała o jaką kwotę rekompensat wnosi (jakiej może się spodziewać). Wskazali oni, że obliczano je w oparciu o obowiązujące przepisy prawa przy udziale zewnętrznych doradców. W związku z przygotowaniem wniosku o rekompensaty Spółka przekazała firmie doradczej m.in.: dane o produkcji, informacje o zużyciu energii elektrycznej, inne dokumenty księgowe wymagane przez URE.

(akta kontroli str. 5-23, 678-681)

Spółka zleciła podmiotowi zewnętrznemu²² usługi kompleksowego wsparcia w zakresie rekompensat kosztów pośrednich dla sektorów energochłonnych za rok 2021 i 2022 r., które obejmowały m.in. przygotowanie wniosku wraz z załącznikami o wypłatę rekompensat oraz przedstawiania wyjaśnień oraz uzupełnień do wniosku na wezwanie Prezesa URE oraz wsparcie w zakresie przygotowania i złożenia

¹⁷ PKWiU: 17.12.14.35, 17.12.14.39, 17.12.79.53 i 17.11.12.00.

¹⁸ PKWiU: 17.12.41 i ex17.11.14.00.

¹⁹ Dz. Urz. UE L 59 z 27.02.2019, str. 8, dalej: „rozporządzenie Komisji (UE) 2019/331”.

²⁰ Badaniem objęto dane wykazane w załączniku 15.10 – Produkcja papieru i tektury oraz P-01 - Sprawozdanie z produkcji za rok 2022, a także załącznik 15.11. – zestawienie faktur za energię elektryczną z dokumentami księgowymi za energię elektryczną dla dwóch miesięcy o najwyższym zużyciu (faktura za lipiec i sierpień 2022 r. nr O/S1/0097769/22 i O/S1/0112814/22) i wyciągami z systemu SAP potwierdzającymi poniesione wydatki.

²¹ Dyrektora ds. Technicznych i Dyrektora ds. Operacyjnych.

²² [...] Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

sprawozdania z realizacji wniosku. Umówione wynagrodzenie za ww. usługi wynosiło łącznie [...] ²³ zł netto.

Decyzja o zleceniu przygotowania wniosku o rekompensaty podmiotowi zewnętrznemu podjęto, jak wyjaśnili Członkowie Zarządu Spółki, w związku z licznymi wymogami proceduralnymi i technicznymi. Wskazali, że proces wnioskowania jest złożony, ponieważ obejmuje przestrzeganie przepisów unijnych i krajowych, a także stosowanie się do szczegółowych wytycznych URE w zakresie dokumentów i wzorów. Doświadczenie firm doradczych w obszarze procedur urzędowych oraz ich specjalistyczna wiedza prawnicza i techniczna są niezbędne do skutecznego przygotowania wniosku, zwiększa ono prawdopodobieństwo uzyskania rekompensat oraz uniknięcia potencjalnych błędów, które mogłyby opóźnić proces lub nawet skutkować pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 615-625, 678-681)

Spółka spełniała warunki przyznania rekompensat określone w art. 5 ustawy o systemie rekompensat, jak również terminowo przekazała informację, oświadczenie i dokumenty, o których mowa w art. 10 ust. 6a tej ustawy uprawniające do jej zwiększenia. Wniosek o przyznanie rekompensaty zawierał informacje, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 1-5. Do wniosku o przyznanie rekompensaty (w tym uzupełnień) załączono dokumenty, wykazane w art. 10 ust. 5 pkt 1-7 (w tym oświadczenia o aktualności dokumentacji przedłożonej do wniosku za 2021 r.²⁴). Zaświadczenie z właściwego urzędu skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na trzy miesiące przed przedłożeniem Prezesowi URE²⁵, stwierdzało iż Spółka nie zalega z zapłatą podatków stanowiących dochód budżetu państwa, nie zawierało jednakże informacji czy wobec wnioskodawcy jest prowadzone postępowanie egzekucyjne w administracji, mimo takiego wymogu wynikającego z wzoru pisma przewodniego przygotowanego i opublikowanego na stronie www.URE.gov.pl.

Według Członków Zarządu Spółki w związku z brakiem zaległości podatkowych i odsetek za zwłokę nie było podstawy do prowadzenia postępowania egzekucyjnego wobec Spółki, a URE nie wezwał Spółki do uzupełnienia braków ww. zaświadczenia.

(akta kontroli str. 374-471, 655-662, 673-681)

Opinia sporządzona przez weryfikatora²⁶ dotycząca poprawności, wiarygodności oraz dokładności danych zawartych we wniosku, wraz z metodyką zbierania danych zawartych we wniosku wymagana na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 6 ustawy o systemie rekompensat zawierała elementy określone w § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 marca 2023 r. w sprawie wniosku o przyznanie rekompensat oraz zakresu opinii sporządzanej przez weryfikatora²⁷, przy czym w zakresie poszczególnych elementów tej opinii Członkowie Zarządu Spółki²⁸ poinformowali, że weryfikator zgodnie z przyjętą przez Spółkę ofertą²⁹, jako akredytowana jednostka, samodzielnie ustalała formę wydawanej opinii. Dla Spółki istotnym było, aby potwierdzała ona przyjęte do wniosku dane. Wskazali oni, że

²³ Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

²⁴ Tj. dokumenty potwierdzające tytuł prawny do instalacji oraz decyzje środowiskowe.

²⁵ Nr 1471.4050.29773.2023 z 23 stycznia 2023 r.

²⁶ Opinia sporządzona przez [...] Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

(podmiot posiadający akredytację Polskiego Centrum Akredytacji: w zakresie weryfikacji danych do celów realizacji ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych nr akredytacji PL-VG-002.

²⁷ Dz. U. poz. 558, dalej: „rozporządzenie w sprawie wniosku”.

²⁸ Dyrektor ds. Technicznych i Strategiczny Dyrektor ds. Finansów.

²⁹ Oferta nr ZC/183/230/A z 2023 r.

Spółka jej nie weryfikowała, bowiem zakres weryfikacji i sposób przygotowania opinii regulują ustawa i rozporządzenie, ale także regulacje dotyczące przeprowadzania weryfikacji i niezależności oraz wewnętrzne procedury przyjęte przez weryfikatora. MM Kwidzyn jako wnioskodawca – nie ma możliwości uzgadniania, ingerowania czy modyfikacji zapisów opinii wydawanej przez niezależną i akredytowaną w tym zakresie jednostkę. Zakres zlecenia obejmował weryfikację wniosku o rekompensatę oraz sporządzenie opinii zgodnie z ustawą o systemie rekompensat dla dwóch instalacji położonych na terenie Spółki. Spółka zaakceptowała ogólne warunki weryfikacji raportów emisji gazów cieplarnianych przedstawione przez weryfikatora.

Za sporządzenie ww. opinii weryfikatora Spółka poniosła wydatki w kwocie [...] ³⁰ zł.

(akta kontroli str. 614, 626-627, 663-672, 682-684)

Z przedłożonej dokumentacji wynikało, że wielkości produkcji produktów, konieczne do obliczeń wartości rekompensaty na podstawie art. 7 ust. 1 i 3 ustawy o systemie rekompensat określono w następujący sposób:

- wielkość produkcji produktów instalacji papierni została określona na podstawie bilansu masy produktów³¹, gdzie dane produkcyjne określone były w raporcie KPM maszyn papierniczych³² i pobierane z systemu MAJIQ (system służący do planowania produkcji i wysyłki wyrobu gotowego) a następnie transferowane do systemu księgowego (SAP);
- wielkość produkcji instalacji mas włóknistych określana była na podstawie bilansu produkcji maszyn papierniczych (na podstawie ilości wyprodukowanego papieru i ilości zużytych surowców określana jest ilość wyprodukowanej masy włóknistej).

(akta kontroli str. 5-23)

Natomiast w ramach przypisania kosztów zużycia energii elektrycznej w instalacjach objętych systemem rekompensat prowadzone były miesięczne rozdzielniki zużycia energii elektrycznej w oparciu o pomiary zużycia energii (pozyskiwane z odczytów elektronicznych systemów SCADEN) oraz arkusze obliczeniowe xls.

W celu uzyskania zwiększenia rekompensaty w Spółka załączyła do wniosku z 13 lipca 2023 r. dokumenty, o których mowa w art. 10 ust. 6a ustawy o systemie rekompensat, w tym w szczególności: informację o wysokości wartości dodanej brutto w roku kalendarzowym, za który są przyznawane rekompensaty, o której mowa w art. 7b ust. 1 ww. ustawy, wraz z opinią biegłego rewidenta potwierdzającą prawidłowość jej wyliczenia, oświadczenie, że informacja o wysokości wartości dodanej brutto w roku kalendarzowym, za który są przyznawane rekompensaty, jest zgodna z prawdą oraz dokumenty stanowiące podstawę do określenia wartości dodanej brutto w roku kalendarzowym, za który są przyznawane rekompensaty.

(akta kontroli str. 370-472, 655-662)

2. Spółka, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 12 ust. 1 ustawy o systemie rekompensat, była zobowiązana do prowadzenia produkcji w instalacji przez okres dwóch lat następujących po roku kalendarzowym, w którym zostały jej przyznane rekompensaty, tj. w latach 2024-2025. Członkowie Zarządu Spółki: Dyrektor ds. Technicznych i Strategiczny Dyrektor ds. Finansów na dzień 2 października 2024 r. wspólnie poinformowali, że Spółka prowadzi produkcję we wszystkich instalacjach, za które otrzymała w 2023 r. rekompensaty na podstawie decyzji Prezesa URE. Dodali,

³⁰ Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

³¹ Pliki: „Kwidzyn KPM” i „Produkcja papieru i tektury” stanowiące odpowiednio załączniki nr 15.9. i 15.10. do wniosku o przyznanie rekompensaty.

³² Key Performance Measurements.

że obecnie nie zachodzą okoliczności, które sprawiałby, że Spółka nie wypełni powyższego obowiązku w istniejących instalacjach.

Produkcję w instalacji papierni i instalacji mas włóknistych potwierdzały raporty z produkcji za miesiąc sierpień 2024 r. (dane przekazywane do GUS w Meldunku o produkcji wyrobów i zapasach P-02).

(akta kontroli str. 647-649)

3. Badaniem objęto wnioski o udzielenie pomocy złożony do NFOŚiGW, na podstawie którego Spółka otrzymała pomoc o wartości 18 734,4 tys. zł. Spółka w ww. wniosku wykazała:

- procentowy udział przychodu z działalności w podklasie PKD 17.12.Z (*Produkcja papieru i tektury*) w okresie kwalifikowalnym i referencyjnym na wymaganym poziomie powyżej 50% (§ 1 ust. 2 pkt 4 umowy o udzielenie pomocy publicznej oraz ust. 2 pkt 3 Programu), wynikający z danych zaewidencjonowanych w systemie ERP SAP/4HANA³³ i sprawozdań finansowych oraz przygotowanego w Spółce zestawienia przychodów z przypisanym kodem PKD (wynoszący 98,0%, wartość skorygowano na 96,62% na etapie rozliczenia wniosku i nie miały wpływu na wartość otrzymanej pomocy),
- klasę działalności PKD, w związku z którą ubiegała się o pomoc – 17.12.Z *Produkcja papieru i tektury* zgodną z zapisami KRS,
- ilości, średnie ceny oraz koszty zakupu nośników energii, które wynikały z danych zaewidencjonowanych w systemie SAP oraz dokumentów księgowych³⁴ przy czym, z uwagi na omyłkę pisarską wykazano rozbieżną o 0,32 zł/MWh średnią cenę netto energii elektrycznej za miesiąc lipiec 2022 r. oraz o 0,13 zł/MWh średnią cenę netto gazu ziemnego za luty 2022 r., w konsekwencji zaktualizowano łączną kwotę wydatków kwalifikowanych³⁵. Ww. wartości zostały skorygowane przez Spółkę na etapie rozliczenia wniosku oraz nie miały wpływu na kwotę otrzymanej pomocy;
- przy obliczeniach ilości, średnich cen oraz kosztów zakupu energii elektrycznej uwzględniono wartości netto energii elektrycznej czynnej z wyłączeniem innych opłat oraz podatków³⁶ (§ 2 ust. 4 umowy o udzielenie pomocy publicznej);
- przy obliczeniach ilości, średnich cen oraz kosztów zakupu gazu ziemnego uwzględniono wartości netto gazu ziemnego z wyłączeniem opłat³⁷ (§ 2 ust. 4 umowy o udzielenie pomocy publicznej);
- wartość produkcji (w tabeli nr 4), wynikającą z danych zaewidencjonowanych w systemie SAP.

³³ Księgi rachunkowe/ewidencja księgowa Spółki prowadzona była przy użyciu oprogramowania typu ERP (Enterprise Resource Planning).

³⁴ Wykorzystane do obliczeń dane dotyczące ilości i ceny zużytej energii oraz ilości i ceny gazu ziemnego zakupionych w poszczególnych miesiącach w 2021 i 2022 r. (od jednego dostawcy w przypadku energii elektrycznej i dwóch w przypadku gazu ziemnego) zweryfikowano na podstawie dokumentów księgowych (faktury) i wyciągów z systemu SAP. Ponadto weryfikacji na podstawie dokumentów księgowych poddano uwzględnione w wyliczeniach średnich cen: ilości i ceny zakupu energii elektrycznej oraz gazu ziemnego za dwa miesiące o najwyższych poziomach kosztów kwalifikowalnych (lipiec i sierpień 2022 r.). Dane, po uwzględnieniu ww. korekty, były spójne, a średnie ceny obliczone na podstawie ww. dokumentów korespondowały ze średnimi cenami wykazanymi we wniosku o przyznanie pomocy. Do obliczeń średnich cen w przypadku dostawcy energii elektrycznej uwzględniono wartości: energia czynna (szczyt przedpołudniowy, szczyt popołudniowy, reszta doby); usługi dystrybucji, w tym m.in. opłata OZE, kogeneracyjna, mocowa świadczone były przez innego dostawcę i nie były wliczane w ww. kosztach i średnich cen energii elektrycznej. W przypadku dostawców gazu ziemnego uwzględniono opłatę za paliwo gazowe a wyłączono m.in. opłaty sieciowe stałe i zmienne.

³⁵ Z 49 217 043,76 zł na 49 253 816,71 zł.

³⁶ W szczególności opłat dystrybucyjnych, certyfikatów zielonych i niebieskich, akczyzy.

³⁷ Gaz ziemny nabyty we wnioskowanym okresie został zużyty wyłącznie na potrzeby własne Spółki.

Ponadto zgodnie z postanowieniami umowy o udzielenie pomocy publicznej (§2 ust. 4): w okresie od 1 września do 31 grudnia 2022 r. ilość gazu ziemnego i energii elektrycznej przyjęta do obliczenia kosztów kwalifikowanych nie przekroczyła 70% zużycia Beneficjenta w analogicznym okresie w 2021 r. oraz łączna kwota pomocy nie przekroczyła 50% kosztów kwalifikowanych. Do wniosku dołączono wymagane załączniki, tj.: podpisany zgodnie z reprezentacją dokument umowy o udzielenie pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego, zaświadczenie właściwego organu (wydane nie wcześniej niż 30 dni przed dniem złożenia wniosku) potwierdzające, że wnioskodawca nie zalega z zapłatą należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaświadczenie właściwego organu (wydane nie wcześniej niż 30 dni przed dniem złożenia wniosku) potwierdzające, że wnioskodawca nie zalega z zapłatą podatków stanowiących dochód budżetu państwa.

Kwota wnioskowana pomocy, określona w umowie o udzielenie pomocy publicznej (§ 1 ust. 5) w wysokości 24 608,5 tys. zł (maksymalna dopuszczalna kwota pomocy), została pomniejszona zgodnie z zapisami ww. przepisu w zw. z § 2 ust. 6 ww. umowy do kwoty 18 734,4 tys. zł z uwagi na przekroczenie limitu łącznej kwoty pomocy (4 mln EUR) obowiązującego beneficjentów z jednej grupy kapitałowej.

(akta kontroli str. 25-62, 108-159, 164-344, 650-658)

Członkowie Zarządu Spółki³⁸ poinformowali, że ze względu na limit wartości pomocy dostępnej w ramach programu (4 mln EUR dla jednego przedsiębiorstwa na cały okres 2022-2024) Spółka wzięła udział jedynie w edycji programu za rok 2022. Na etapie składania wniosku za ten rok Spółka miała wątpliwości co do sposobu kalkulacji wartości pomocy w kontekście wymogu posługiwania się tzw. „ceną czarną”. Spółka przyjęła podejście, zgodnie z którym we wniosku wskazała wartość wyliczonych kosztów kwalifikowanych (49 217,1 tys. zł) wyższą od kwoty pomocy jaką maksymalnie mogła pozyskać w ramach programu (4 mln EUR), by mieć pewność na uzyskanie maksymalnej kwoty pomocy w sytuacji, w której część kosztów zostałaby zakwestionowana. W każdym wypadku obrany przez Spółkę sposób kalkulacji wartości pomocy nie został zakwestionowany zarówno przez biegłego rewidenta wykonującego usługę atestacji jak i przez NFOŚiGW. Z ww. informacji Członków Zarządu wynikało, że weryfikacji kalkulacji NFOŚiGW nie przeprowadzono, bowiem potwierdzeniem prawidłowości przyjętych kalkulacji było pozyskanie wsparcia w kwocie odpowiadającej kwocie wnioskowanej, a także brak zakwestionowania wartości pomocy przez biegłego wykonującego usługę atestacji.

(akta kontroli str. 5-23)

Spółka nie wnioskowała o pomoc zwiększoną, bowiem wskaźnik EBITDA wzrastał zarówno w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. jak i za okres drugiego półrocza roku 2022 w porównaniu do analogicznego okresu 2021 r. i kształtował się następująco:[...] ³⁹

W dniu 9 marca 2023 r. Spółka została poinformowana mailowo o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i podpisaniu umowy, a w piśmie z 16 marca 2023 r. NFOŚiGW przedstawił algorytm wyliczenia wartości pomocy. Środki w ramach programu w kwocie 18 734,4 tys. zł Spółka otrzymała 17 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 76-106, 134-136)

³⁸ Dyrektor ds. Technicznych i Strategiczny Dyrektor ds. Finansów.

³⁹ W pozostałych latach objętych kontrolą wskaźnik EBITDA wynosił: [...] Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz.902) ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa. Wyłączenia dokonała Agnieszka Solecka – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku.

4. W zakresie przestrzegania przez Spółkę postanowień umowy o udzielenie pomocy publicznej zawartej z NFOŚiGW ustalono, że:

- Formularz Rozliczenia Pomocy⁴⁰ przesłano terminowo, tj. 31 marca 2023 r., (zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 umowy o udzielenie pomocy publicznej),
- w terminie i w sposób wyznaczony przez NFOŚiGW złożono uzupełnienie do Formularza Rozliczenia Pomocy,
- wraz z Formularzem Rozliczenia pomocy przedłożono wymagane dokumenty, tj. zestawienia dowodów księgowych potwierdzających poniesienie kosztów w okresie wnioskowanym w zakresie energii elektrycznej i gazu ziemnego (załącznik 1a i 1b), sprawozdanie przedstawiające przyjęte założenia, wykorzystane dowody oraz dokonane obliczenia w zakresie poniesionych kosztów zakupu energii elektrycznej lub gazu, a także dowody spełnienia warunków i kryteriów udzielenia pomocy (załączniki 2, 2a-2e), raport niezależnego biegłego rewidenta z wykonania usługi atestacyjnej oraz pełnomocnictwo Spółki do reprezentowania Spółki w zakresie złożenia przedmiotowego formularza;
- na stronie internetowej Spółki⁴¹ 13 marca 2023 r. zamieszczono informację o uzyskanej pomocy w ramach Programu (zgodnie z § 8 ust. 2 umowy o udzielenie pomocy publicznej⁴²).

(akta kontroli str. 76-106, 137-163)

Członek Zarządu Spółki Dyrektor ds. Technicznych wskazał, że Spółka nie otrzymała potwierdzenia prawidłowości rozliczenia pomocy, a realizacja umowy nie była kontrolowana przez NFOŚiGW.

(akta kontroli str. 76-106)

5. W procesie aplikowania, poza niżej wskazanym w zakresie funkcjonowania systemu informatycznego NFOŚiGW – Generators Wniosków o Dofinansowanie, wdrażania i rozliczania programów realizowanych przez URE/NFOŚiGW, Spółka nie zidentyfikowała żadnych barier organizacyjno-technicznych. Wnioski, w ocenie Spółki, były rozpatrywane terminowo, a zapisy umowy z NFOŚiGW realizowane zgodnie z ich treścią.

Członkowie Zarządu Dyrektor ds. Technicznych i Strategiczny Dyrektor ds. Finansów wspólnie wyjaśnili, że w kontekście programu wsparcia zarządzanego przez NFOŚiGW występowały pewne utrudnienia, które były spowodowane funkcjonowaniem systemu informatycznego. Mianowicie, wraz ze zbliżającym się końcem naboru, a co za tym idzie wzmożonym stopniem wykorzystania systemu przez podmioty zainteresowane złożeniem wniosku, w sposób istotny spadała wydajność systemu. W efekcie, w newralgicznym momencie procesu aplikowania o wsparcie wzrastało ryzyko popełnienia błędu w związku z „wieszaniem” się systemu i koniecznością powtarzania czynności składania dokumentacji. A ponadto, system nie generował automatycznie informacji o konieczności aktualizacji formularza wniosku o wsparcie (w związku z wprowadzeniem nowego formularza przez administratora systemu), przez co generował niejasności i wątpliwości czy procedowany przez Spółkę wniosek jest aktualny. Dodali, że powyższe elementy,

⁴⁰ Numer techniczny: 1245102.

⁴¹ Spółka nie posiadała konta w mediach społecznościowych.

⁴² Stanowiącego że beneficjent jest zobowiązany w terminie 5 dni od dnia udzielenia pomocy do umieszczenia na swojej stronie internetowej oraz na koncie w mediach społecznościowych (o ile Beneficjent posiada stronę internetową lub konto w mediach społecznościowych) lub w miejscu widocznym dla osób odwiedzających następującej informacji: „Przedsiębiorca uzyskał pomoc w ramach programu rządowego pod nazwą: „Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.”.

jakkolwiek nie uniemożliwiły ubiegania się o wsparcie, to jednak stanowiły elementy procesu ubiegania się o to wsparcie i nastroczały praktycznych problemów.

(akta kontroli str. 5-23, 645)

6. Spółka nie była zobligowana do zobowiązań inwestycyjnych o charakterze ograniczającym energochłonność, wynikających z decyzji Prezesa URE i umowy z NFOŚiGW. W latach 2019-2024 (I połowa) Spółka z własnej inicjatywy zrealizowała 37 przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej w obszarze energii elektrycznej i ciepła o łącznej wartości 18 726,34 tys. zł, a oszacowane przez Spółkę oszczędności wynosiły rocznie odpowiednio: 12 293 178,507kWh i 459 413,353 GJ.

Zgodnie z art. 12a ustawy o systemie rekompensat podmiot, któremu zostały przyznane rekompensaty, będący podmiotem, o którym mowa w art. 36 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej⁴³ jest obowiązany do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w rozumieniu art. 3 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych lub poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej. Spółka zrealizowała ww. wymóg. W sprawozdaniu złożonym do URE 6 grudnia 2023 r. potwierdzającym wykonanie ww. obowiązku wykazano wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii w roku kalendarzowym, którego dotyczyło sprawozdanie (2022) i zużycie tej energii na własne potrzeby. Spółka wytworzyła i zużyła na własne potrzeby 348 848,752 MWh z odnawialnych źródeł energii. Do ww. sprawozdania załączono dokumenty potwierdzające ilość energii elektrycznej wytworzonej przez Spółkę w instalacjach z odnawialnego źródła energii, w tym m.in.: koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej⁴⁴ i sprawozdanie GUS o zużyciu paliw i energii G-03.

(akta kontroli str. 5-23)

7. Wybrane wskaźniki ekonomiczne Spółki w latach 2019-2024 (I połowa) kształtowały się następująco:

- płynności bieżącej CR⁴⁵: 2,1 w 2019 r., 1,8 w 2020 r., 1,6 w 2021 r., 1,4 w 2022 r., 1,7 w 2023 i I połowie 2024 roku;
- płynności szybkiej QR⁴⁶: 1,0 w 2019 r., 0,8 w 2020 r., 0,8 w 2021 r., 0,5 w 2022 r., 0,8 w 2023 r., 0,9 w I połowie 2024 r.;
- płynności gotówkowej CSHR⁴⁷: 0,6 w 2019 r., 0,4 w 2020 r., 0,3 w 2021 r., 0,1 w 2022 r., 0,3 w 2023 r., 0,2 w I połowie 2024 r.;
- rentowności kapitału własnego ROE⁴⁸: 11,1% w 2019 r., 16,2% w 2020 r., 20,4% w 2021 r., 33,0% w 2022 r., -52,6% w 2023 r., -2,5% w I połowie 2024 r.;
- rentowności aktywów ROA⁴⁹: 8,0% w 2019 r., 11,3% w 2020 r., 13,2% w 2021 r., 17,5% w 2022 r., -19,7% w 2023 r., -1,0% w I połowie 2024 r.;
- rentowności sprzedaży ROS⁵⁰: 5,8% w 2019 r., 8,3% w 2020 r., 8,2% w 2021 r., 9,0% w 2022 r., -13,9% w 2023 r., -1,3% w I połowie 2024 r.

(akta kontroli str. 5-23)

⁴³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2166.

⁴⁴ Nr WEE/34/592/U/2/1998/EB na okres od 5 listopada 1998 r. do 31 grudnia 2030 r.

⁴⁵ Z ang. Current Ratio. Wartość referencyjna przyjmowana w literaturze <1,2–2,0>.

⁴⁶ Z ang. Quick Ratio. Wartość referencyjna przyjmowana w literaturze <0,8–1,2>.

⁴⁷ Z ang. Cash Ratio. Wartość referencyjna przyjmowana w literaturze <0,1–0,3>.

⁴⁸ Z ang. Return on Equity. Dla wskaźników rentowności nie istnieją specyficzne normy, jednakże w literaturze przyjmuje się, że nie powinny one przyjmować wartości niedodatnich.

⁴⁹ Z ang. Return on Assets.

⁵⁰ Z ang. Return on Sales.

Spółka w latach 2019-2022 osiągała zysk wynoszący odpowiednio: 149 611,0 tys. zł, 192 318,7 tys. zł, 217 423,4 tys. zł, 351 131,5 tys. zł, zaś w 2023 r. i 2024 r. (I połowa) stratę wynoszącą -366 927,7 tys. zł i -17 124,3 tys. zł.

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, że wzrost cen surowców, a w szczególności energii elektrycznej i węgla w następstwie wzrostu cen za emisję CO₂ spowodował zmianę kosztów zmiennych w 2021 r. o ok. 130 mln. zł, natomiast otrzymane w ramach pomocy publicznej środki w latach 2020-2021 nie miały znaczącego wpływu na sytuację ekonomiczną Spółki, a wskaźniki finansowe uległy tylko niewielkiej poprawie. W tych latach wskaźnik płynności finansowej dzięki otrzymanej pomocy wzrósł o ok. 0,04 i o ok. 0,05, rentowności kapitału o ok. 1,0% i 1,5%, rentowności aktywów o ok. 0,8% i 1% i rentowności sprzedaży o ok. 0,6% i 0,8%.

Podobnie w roku 2022 – koszty zmienne wzrosły o 344 mln. zł, zaś wskaźniki płynności finansowej wzrosły jedynie o ok. 0,06, odnotowano jednakże większy wzrost wskaźników rentowności (o ok. 3,2% kapitału własnego, o ok. 2% aktywów i o ok. 1,2% sprzedaży).

Członkowie Zarządu wyjaśnili, że stabilizacja cen energii i węgla w 2023 r. spowodowała, że pomoc publiczna w tym roku miała istotny wpływ na wzrost wskaźników finansowych (wszystkie wskaźniki płynności wzrosły o ok. 0,2, a pozytywna zmiana wskaźników rentowności (wyrażona w punktach procentowych, dalej: „p.p.”) przedstawiała się następująco: kapitału własnego 34,8 p.p., aktywów 8,9 p.p., sprzedaży 4,9 p.p.

Ze sprawozdań zarządu z działalności Spółki za lata 2020-2023 i z wyjaśnień Członków Zarządu Spółki wynikało również, że przyczyną spadku rentowności Spółki w 2023 r. była strata netto spowodowana głównie spadkiem sprzedaży produktów o ok. 18% oraz spłatą pożyczek zaciągniętych w związku z utratą bieżącej płynności finansowej.

Informacje o wpływie cen surowców i spadku sprzedaży na wyniki finansowe Spółki znajdowały się w sprawozdaniach zarządu z działalności Spółki za lata 2020-2023.

(akta kontroli str. 5-23, 541-613, 650)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Gdańsk, dnia 15 listopada 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler
Ewa Gross
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor
z up. Ewa Duszka
p.o. wicedyrektor Delegatury

.....
podpis